

Een factorieel survey experiment naar de aanvaarding van verkrachtingsmythes binnen de politie in België

JOKE DEPRAETERE^a,
CHARLOTTE DECROCK^b &
CHRISTOPHE VANDE-
VIVER^c

Panopticon, 41 (4), 373-391
© 2020 Maklu | ISSN 0771-1409 | Juli 2020

- ^a Aspirant FWO (11Go819N), Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht & Sociaal Recht, Universiteit Gent. Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO)
- ^b Masterstudent, Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht & Sociaal Recht, Universiteit Gent
- ^c Onderzoeksprofessor, Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht & Sociaal Recht, Universiteit Gent, en Senior Postdoctoraal Onderzoeker, Fonds Wetenschappelijk Onderzoek Vlaanderen (FWO, 12Co619), Brussel (corresp.: Christophe.Vandeviver@UGent.be)

A FACTORIAL SURVEY EXPERIMENT REGARDING RAPE MYTH ACCEPTANCE AMONG THE POLICE IN BELGIUM

In this factorial survey experiment, the acceptance of male and female rape myths are measured among police-inspectors-in-training. We examined whether exposure to a rape scenario had a significant effect on the level of rape myth acceptance. The results of this study showed that the acceptance of male victims needs to be improved within the police. In addition, exposure to male rape myths and a male rape scenario had a significant impact on the attitudes of the respondents. This article discusses the implications for practice and specific suggestions are made for police trainings.

Keywords: Sexual violence, Prevention programs, Male victims

Kernwoorden: Seksueel geweld, Preventieprogramma's, Mannelijke slachtoffers

1. INTRODUCTIE

De omvang en de schadelijke gevolgen van seksueel grensoverschrijdend gedrag worden algemeen erkend (WORLD HEALTH ORGANIZATION, 2002). Toch zijn er hardnekkige mythes en misvattingen over seksueel geweld in onze samenleving (DEPRAETERE et al., 2018). Deze zogenaamde verkrachtingsmythes leiden tot een onderschatting van de omvang, ernst en impact van seksueel geweld en culpabiliseren het slachtoffer (BITTON & JAEGER, 2019; CARMODY & WASHINGTON, 2001; FRANIUK et al., 2008). Vrouwelijke varianten van deze mythes stellen bijvoorbeeld dat het slachtoffer loog of dat ze erom vroeg door de manier waarop ze gekleed was (FRANIUK et al., 2008; ROLLERO & TARTAGLIA, 2019). Mannelijke mythes suggereren dan weer dat 'echte' mannen zichzelf kunnen verdedigen, niet tegen hun wil seks kunnen hebben of simpelweg minder negatieve gevolgen ervaren van seksueel geweld in vergelijking met vrouwelijke slachtoffers (CHAPLEAU et al., 2008; TURCHIK & EDWARDS, 2012).

Verkrachtingsmythes kennen diepe wortels en komen voor in alle lagen van de samenleving. Doordat ze de ernst van de feiten minimaliseren en het slachtoffer culpabiliseren,

kunnen ze zorgen voor secundair slachtofferschap (of hernieuwd slachtofferschap van hetzelfde delict door confrontatie met negatieve sociale reacties). Dit kan de reeds traumatiserende ervaring versterken (FRANIUK et al., 2008; SUAREZ & GADALLA, 2010). Onderzoek heeft aangetoond dat verkrachtingsmythes ook voorkomen binnen de politiecontext en ertoe kunnen leiden dat geen gevolg wordt gegeven aan zaken die niet voldoen aan stereotype verkrachtingsscenario's, zoals het gebruik van fysiek geweld door de dader en actief verzet door het slachtoffer (BITTON & JAEGER, 2019; JAVAID, 2017; PAGE, 2010; SHAW et al., 2017). Slachtoffers die anticiperen op dergelijke reacties of dergelijke mythes introjecteren, zullen minder geneigd zijn hun ervaringen te melden bij de politiediensten wat vervolgens leidt tot een onderrapportage van seksueel geweld (BITTON & JAEGER, 2019; CARMODY & WASHINGTON, 2001; ROLLERO & TARTAGLIA, 2019).

De mate waarin verkrachtingsmythes worden aanvaard, ligt relatief hoog, maar is sterk afhankelijk van de inhoud van de mythe. Zo toont onderzoek aan dat, naargelang de gepresenteerde mythe, 0,7 tot 89,4% van de universiteitsstudenten vrouwelijke mythes aanvaardt (JOHNSON et al., 1997; TURCHIK & EDWARDS, 2012). Over het algemeen aanvaarden mannen verkrachtingsmythes meer dan vrouwen (e.g., DAVIES et al., 2012; KLEMENT et al., 2019; SUAREZ & GADALLA, 2010). De mate van aanvaarding zou bij vrouwen bovendien dalen in geval van (in)directe ervaring met seksueel geweld (ANDERSON et al., 1997; SUAREZ & GADALLA, 2010).

De vraag waarom individuen verkrachtingsmythes aanvaarden, wordt vaak beantwoord met de cognitieve functies van de mythes. Zo wordt verondersteld dat verkrachtingsmythes mensen helpen om betekenis te geven aan de persoonlijke, sociale en interpersoonlijke gebeurtenissen waarmee ze geconfronteerd worden (BOHNER et al., 2009; PAYNE et al., 1999). Verkrachtingsmythes functioneren bijgevolg als een *schema* dat individuen helpt om bepaalde informatie van een verkrachtingszaak te interpreteren, te structureren en een plaats te geven in het leven. Schema's worden in het algemeen snel en onbewust toegepast om informatie uit het dagelijks leven te filteren en functioneren als een vorm van automatisch denken (ARONSON, 2007). Zo wordt bepaalde informatie van een verkrachtingszaak geselecteerd en gematched met de schema-gerelateerde informatie opgeslagen in het geheugen. Op basis van deze theorie hebben personen met een hogere mate van mytheaanvaarding een hogere kans om dergelijke mythes toe te passen in bepaalde ambigue verkrachtings-situaties (i.e. situaties die moeilijk te ontcijferen zijn met veel ruimte voor interpretatie) en de al dan niet aanwezige informatie te interpreteren volgens de heersende mythes (ARONSON, 2007; BOHNER et al., 2009; PAYNE et al., 1999). Bij personen met een hogere mate van mytheaanvaarding bevinden deze schema's zich meer op de voorgrond van hun bewustzijn. Daardoor is het waarschijnlijker dat ze deze gebruiken om betekenis te geven aan ambigue verkrachtingsituaties (ARONSON, 2007). Wanneer een slachtoffer melding maakt van een verkrachtingservaring worden mythe-gerelateerde elementen gehanteerd om de verkrachtings-situatie te beoordelen (KRAHE, 2016; VENEMA, 2016). Deze cognitieve functies kunnen ervoor zorgen dat individuen bepaalde verkrachtingszaken niet als dusdanig interpreteren en de schuld bij het slachtoffer leggen, maar kunnen er ook voor zorgen dat de slachtoffers zelf deze situaties niet als verkrachting bestempelen, de schuld bij zichzelf leggen en het incident niet zullen rapporteren (BOHNER et al., 2009).

1.1 Beïnvloeden van de mate van mytheaanvaarding

Educatieve programma's zijn één van de meest gebruikte preventieprogramma's om kennis en attitudes over verkrachting te beïnvloeden (ANDERSON & WHISTON, 2005; BRECKLIN & FORDE, 2001). In eerder Amerikaans experimenteel onderzoek bij zogenaamde *fraternity pledge classes*, ofwel kandidaat-leden van een mannelijke studentenvereniging, werd vastgesteld dat deelname aan dergelijke educatieve programma's leidde tot een daling in de mate van

mytheaanvaarding (FOUBERT, 2000; FOUBERT & MARRIOTT, 1997). In het experiment kreeg de interventiegroep een video te zien waarin een verkrachtingsscenario met een mannelijk slachtoffer grafisch werd beschreven, gevolgd door een discussie over het slachtoffer en het misdrijf verkrachting. De interventiegroep vertoonde achteraf een significant lagere mate van mytheaanvaarding in vergelijking met de voormeting. Opmerkelijk genoeg was er ook een daling in de mytheaanvaarding zichtbaar bij de controlegroep in vergelijking met de voormeting in diezelfde groep. Ter verklaring voeren FOUBERT en MARRIOTT (1997) achteraf aan dat het louter invullen van de vragenlijst met verscheidene verkrachtingsmythes de bewustwording bij de participanten kan verhogen wat kan leiden tot een kleine maar significante daling in de mytheaanvaarding.

In de meta-analyses van BRECKLIN en FORDE (2001) en ANDERSON en WHISTON (2005) onderzochten de auteurs de effectiviteit van dergelijke preventieprogramma's voor het reduceren van mytheaanvaarding bij studenten. BRECKLIN en FORDE (2001) vonden dat zowel de lengte als de aard van de interventie geen verschillende invloed hadden op de attitudes. Een korte videopresentatie heeft eenzelfde effect op de attitudes van de deelnemers als een langere workshop. Dit betekent ook dat informatie, gepresenteerd door middel van massamedia, een potentieel effect kan hebben op de attitudes en kan zorgen voor een daling in de mate van mytheaanvaarding (BRECKLIN & FORDE, 2001). ANDERSON en WHISTON (2005) stellen daarentegen dat langere interventies (i.e. langdurige blootstelling aan het materiaal) een groter effect hebben op de attitudes omtrent verkrachting. Deze tegenstrijdige bevindingen zijn vermoedelijk te wijten aan methodologische verschillen tussen de studies. Zo verschilt het meetniveau van de variabele gebruikt om de lengte van de studies te meten, het aantal opgenomen studies en de gehanteerde criteria voor het meten van effectiviteit.

Wat de langetermijneffecten van dergelijke educatieve programma's betreft zijn verschillende resultaten zichtbaar. Zo vonden FOUBERT en MARRIOTT (1997) en FOUBERT (2000) gematigde langetermijneffecten, waarbij een daling van 55% in de mytheaanvaarding zichtbaar was onmiddellijk na blootstelling aan de interventie. Twee maanden later bleef een significante daling van 32% zichtbaar in vergelijking met de pre-test¹. In een vervolgonderzoek van FOUBERT (2000) bleef de mytheaanvaarding nog steeds lager bij de deelnemers van het educatieve programma in vergelijking met de controlegroep zeven maanden na deelname. De meta-analyses van BRECKLIN en FORDE (2001) en ANDERSON en WHISTON (2005) stellen echter dat de effecten van de interventie op de attitudes afnemen bij langere follow-up metingen. De significante dalingen zichtbaar in onmiddellijke post-metingen zouden hierbij voornamelijk te wijten zijn aan deelname aan het experiment op zich (BRECKLIN & FORDE, 2001). Beide meta-analyses geven echter aan dat verschillende sessies verspreid doorheen de tijd kunnen zorgen voor een cumulatief effect in de verandering van de attitudes. De opeenvolgende sessies functioneren dan als een soort herinnering van wat werd aangeleerd in de voorgaande sessies. Het meermaals aanbieden van de informatie op verschillende tijdstippen zou hierdoor een groter en blijvender effect hebben op de attitudes van de respondenten in vergelijking met een éénmalige workshop. KLEMENT et al. (2019) vullen dit gegeven verder aan door te stellen dat het focussen op specifieke populaties langere termijn effecten kunnen verzekeren.

Hoewel een studentenpopulatie verschilt van een politiepopulatie toonde onderzoek reeds aan dat verkrachtingsmythes voorkomen in alle segmenten van de bevolking (SUAREZ & GADALLA, 2010). Verschillende voorgaande onderzoeken (BITTON & JAEGER, 2019; SLEATH & BULL, 2015) stelden vast dat politieagenten geen significante verschillen vertonen op vlak

1 Aanvaarding van verkrachtingsmythes werd in dit onderzoek gemeten aan de hand van de *Burt Rape Myth Acceptance* schaal. De daling van 55% enerzijds en 32% anderzijds verwijst naar een daling in het niveau van mytheaanvaarding door de participanten zoals gemeten door de 7-punt Likertschaal.

van mytheaanvaarding in vergelijking met studenten. Bovenstaande bevindingen zijn dus evengoed van toepassing op de politiepopulatie.

1.2 Mytheaanvaarding door de politie

Recent kwalitatief onderzoek toont aan dat verscheidene verkrachtingsmythes leven binnen politiepopulaties. Mannelijke en vrouwelijke politieagenten blijken overtuigd dat “mannen niet verkracht kunnen worden”, maar vooral mannelijke politieagenten hebben het moeilijk met het duiden en aanvaarden van mannelijke verkrachtingslachtoffers (ABDULLAH-KHAN, 2008; JAVAID, 2017). Bestaand kwantitatief onderzoek naar mytheaanvaarding bij de politie blijft voornamelijk beperkt tot het bestuderen van de aanvaarding van vrouwelijke verkrachtingsmythes (bv., PAGE, 2007, 2010; SLEATH & BULL, 2012, 2015). In geval van deze vrouwelijke verkrachtingsmythes varieert de mate van aanvaarding, afhankelijk van de gepresenteerde stelling, tussen 1,6 tot 65% bij vrouwelijke en 0 tot 60% bij mannelijke politieagenten (SLEATH & BULL, 2012). PAGE (2007) vond daarnaast in haar onderzoek naar positionele attitudes uitgevoerd bij elf politiedepartementen en sheriffkantoren in de V.S., dat de mytheaanvaarding afneemt naarmate politieagenten meer ervaring hebben in het onderzoeken van verkrachtingszaken.

BITTON en JAEGER (2019) maakten een eerste stap in de tegemoetkoming aan de beperkte aandacht voor de aanvaarding van mannelijke verkrachtingsmythes in de politiecontext. In hun kwantitatief onderzoek, uitgevoerd onder 242 Israëlische politieagenten en 273 studenten, stelden ze vast dat voornamelijk mannelijke politieagenten het moeilijk hadden met het aanvaarden van mannelijke slachtoffers en dat er meer aanvaarding van vrouwelijke mythes plaatsvond onder politieagenten dan onder studenten. Overig onderzoek in niet-Angelsaksische landen (en meer specifiek binnen Europa) naar mytheaanvaarding bij politieagenten is, ons inziens, momenteel onbestaande.

Politieagenten baseren hun beoordeling van een klacht omtrent verkrachting op verscheidene (extra)legale factoren (PAGE, 2007). Ze zouden hierbij een beeld hebben van een ideaal verkrachtingsscenario en een ideaal slachtoffer. De verscheidene klachten van verkrachting zouden vervolgens aan dit ideaal worden getoetst, waarbij politieagenten de focus leggen op de kwaliteit en consistentie van het verhaal en de aanwezigheid van ondersteunend bewijsmateriaal (MADDOX et al., 2012; PAGE, 2007). Indien een slachtoffer en de verkrachting overeenstemt met hun ideaal verkrachtingsscenario, zijn politieagenten meer geneigd om het verhaal van het slachtoffer te geloven en verder onderzoek uit te voeren (PAGE, 2007). Verkrachtingsmythes en de aanvaarding hiervan spelen hierbij een belangrijke rol. Zo documenteerden SHAW et al. (2017) de mate waarin verkrachtingsmythes aanwezig zijn in officiële politieverlagen in 248 politiedossiers met betrekking tot een verkrachtingszaak. Hun resultaten toonden aan dat meer dan de helft van de onderzochte verkrachtingszaken ten minste één en tot wel zes beschrijvingen omvatten die gelinkt kunnen worden aan een bepaalde verkrachtingsmythe. De politieagenten passen bijgevolg verschillende verkrachtingsmythes toe in de beoordeling van hoe een verkrachting er zou moeten uitzien en wie het slachtoffer en de dader zijn. De nadruk wordt hierbij voornamelijk gelegd op de omstandigheden van de verkrachting (vb. aanwezigheid van verwondingen), kenmerken van het slachtoffer (vb. druggebruiker, slachtoffer ziet er overstuur uit, slachtoffer is promiscue, slachtoffer heeft slechte reputatie) en of het slachtoffer al dan niet medewerking verleent aan het onderzoek (SHAW et al., 2017).

De *victim-blaming* attitudes, die samenhangen met mytheaanvaarding, kunnen ervoor zorgen dat de houding van de politie negatieve gevolgen heeft voor het slachtoffer. Bovendien kan dit zelfs de vervolging en bestraffing van daders in de weg staan (CARMODY & WASHINGTON, 2001). In een studie van CAMPBELL et al. (2001), uitgevoerd bij volwassen slachtof-

fers van verkrachting in de V.S., gaf de meerderheid van de slachtoffers, die hun ervaringen meldden aan legale of medische instanties, aan dat het contact met deze instanties over het algemeen kwetsend was. Politieagenten onderschatten nog te vaak de impact die hun houding kan hebben op het slachtoffer (CAMPBELL, 2005). Slachtoffers die niet passen binnen het ideale verkrachtingsscenario worden bijgevolg geconfronteerd met secundaire victimisatie. Dit kan resulteren in bijkomende trauma's en stress en kan de reeds traumatiserende ervaring van verkrachting verergeren (FRANIUK et al., 2008; SUAREZ & GADALLA, 2010).

1.3 Het huidige onderzoek

Eerder onderzoek focuste op de aanvaarding van vrouwelijke verkrachtingsmythes binnen politiepopulaties en werd voornamelijk in Angelsaksische context uitgevoerd. De aanvaarding van mythes over mannelijke slachtoffers bleef onderbelicht. Politieagenten geven echter zelf aan dat er nood is aan training en bewustwording rond mannelijk seksueel slachtofferchap (ABDULLAH-KHAN, 2008). Daarnaast stellen ANDERSON en WHISTON (2005) en BRECKLIN en FORDE (2001) in hun meta-analyse dat loutere blootstelling aan informatie met betrekking tot verkrachting kan leiden tot een daling in de mytheaanvaarding. De vraag is of blootstelling aan een verkrachtingsscenario met een mannelijk of vrouwelijk slachtoffer eenzelfde effect teweegbrengt?

In dit onderzoek gaan we de mate van aanvaarding van mannelijke en vrouwelijke verkrachtingsmythes bij aspirant-inspecteurs na. De klemtoon ligt daarbij of mytheaanvaarding wordt beïnvloed door blootstelling aan een verkrachtingsscenario met een vrouwelijk of mannelijk slachtoffer (i.e. de interventie). Gezien aspirant-inspecteurs de toekomstige politiepopulatie zullen vormen, zijn ze een geschikte doelgroep voor dit onderzoek. De resultaten van dit onderzoek leveren een bijdrage aan de huidige wetenschappelijke kennis over mytheaanvaarding binnen politiepopulaties. Bovendien is dit het eerste onderzoek van diens soort in België en in een niet-Angelsaksische Europese context. Dit onderzoek leidt tot de formulering van een aantal aanbevelingen en reikt praktische handvaten aan voor de politieopleiding.

In dit onderzoek staat de volgende hypothese centraal: blootstelling aan verkrachtingsscenario's met een vrouwelijk of mannelijk slachtoffer vermindert de mate van aanvaarding van vrouwelijke of mannelijke verkrachtingsmythes respectievelijk bij aspirant-inspecteurs.

2. METHODOLOGIE

Respondenten: In totaal namen 349 aspirant-inspecteurs vrijwillig en anoniem deel aan dit online experiment. Deelnemers werden gerekruteerd aan de hand van een gemakkelijkssteekproef binnen twee Vlaamse politiescholen waardoor veralgemeningen naar de gehele politiepopulatie niet mogelijk zijn. Respondenten die zelf of via familie of vrienden eerder in aanraking zijn gekomen met seksueel geweld ($N = 95$) werden uitgesloten van het onderzoek om vertekening te vermijden alsook respondenten die geen geïnformeerde toestemming gaven of hun deelname vroegtijdig beëindigden ($N = 26$). Aan de hand van de maximum LongString Index methode (MEADE & CRAIG, 2012) werden bijkomend vier respondenten verwijderd die gebruik maakten van slechts één antwoordoptie op alle stellingen in meting twee.² Het geven van een consistent antwoordpatroon kan immers beschouwd

2 Aan de hand van deze methode wordt het aantal opeenvolgende identieke antwoorden geïdentificeerd. Het maximum opeenvolgende identieke antwoorden werd in deze studie vastgelegd op 42. Dit komt neer op het totaal aantal bevroegde stellingen in iedere meting (cf. *meetinstrumenten*). Respondenten die in

worden als een aanwijzing voor het 'onzorgvuldig beantwoorden' van de vragenlijst wat de datakwaliteit in het gedrang kan brengen (MEADE & CRAIG, 2012). Van de weerhouden respondenten vervulde 65 vrouwelijke en 159 mannelijke respondenten de gehele vragenlijst.

De gemiddelde leeftijd van de deelnemers is 26,4 jaar ($SD = 4,97$). Respondenten zijn gemiddeld genomen 4,9 maanden in opleiding ($SD = 3,16$). De meerderheid van de deelnemers is geboren in België en 4,9% gaf aan buiten België geboren te zijn.

Procedure: De respondenten kregen de mogelijkheid om deel te nemen aan het onderzoek gedurende een les en/of een pauze. Voorafgaand aan hun deelname werd het onderzoek voorgesteld als een onderzoek naar percepties en attitudes van aspirant-inspecteurs met betrekking tot slachtoffers van seksueel geweld. Er werd bewust geen melding gemaakt van verkrachtingsmythes om bias in het onderzoek en weigeringen tot deelname te vermijden. Aan de deelnemers werd gevraagd om de vragenlijst online te vervullen via hun smartphone of computer.

Dit onderzoek is een variant op het *factorieel (survey) experimenteel onderzoek*. In de meerderheid van de experimentele onderzoeken worden *random control trial (RCT) designs* toegepast om de effectiviteit van een interventie te onderzoeken (BAKER et al., 2017). In tegenstelling tot een RCT design, waarin twee groepen met elkaar worden vergeleken (interventie- versus controlegroep), worden in een *factorieel design* meerdere groepen blootgesteld aan één of een combinatie van interventies. De interventie kan hierbij verschillende levels aannemen (bv. hoog, medium of laag; interventie versus geen interventie). In dit onderzoek heeft de interventie (i.e. blootstelling aan een verkrachtingsscenario) twee levels, namelijk een verkrachtingsscenario met wisselend een mannelijk of vrouwelijk slachtoffer (hierna respectievelijk mannelijk en vrouwelijk verkrachtingsscenario). Doordat respondenten willekeurig ingedeeld worden in groepen waarin verschillende levels van de interventie aan bod komen is het mogelijk om het effect van een level van deze interventie te onderzoeken (LIEBE et al., 2017). Een controlegroep zonder enige vorm van interventie is dan ook niet noodzakelijk. In een *factorieel survey experiment*, ook bekend als een vignettenexperiment, wordt gebruik gemaakt van vignetten om attitudes en beoordelingen van respondenten te onderzoeken. De respondenten worden hierbij willekeurig blootgesteld aan verscheidene beschreven situaties (i.e. vignetten) waarin een aantal attributen (in dit onderzoek het geslacht van het slachtoffer in het verkrachtingsscenario) van elkaar verschillen (LIEBE et al., 2017).

In dit onderzoek stelden we de respondenten bloot aan een vignet waarin een verkrachtingsscenario werd beschreven (i.e. de interventie). Het geslacht van het slachtoffer varieerde, maar de dader was steeds mannelijk. De respondenten werden willekeurig ingedeeld in een groep met een scenario met een mannelijk slachtoffer ($N = 114$) of een scenario met een vrouwelijk slachtoffer ($N = 110$) (tabel 1). Respondenten gaven zowel voor als na het lezen van het verkrachtingsscenario aan in hoeverre ze instemmen met verschillende mannelijke en vrouwelijke verkrachtingsmythes. De respondenten vulden bijgevolg de mytheschalen in op tijdstip 1 en tijdstip 2 gedurende één deelnamemoment. De eerste meting van de verkrachtingsschalen diende als baseline-meting in beide groepen. In de analyses worden beide groepen met elkaar vergeleken. Op die manier kan het effect van een mannelijk verkrachtingsscenario op de aanvaarding van de mannelijke verkrachtingsmythes onderzocht worden in vergelijking met de groep blootgesteld aan vrouwelijk verkrachtingsscenario. Het effect van het vrouwelijk verkrachtingsscenario op de aanvaarding van de vrouwelijke

meting één en/of twee 42 maal kozen voor eenzelfde antwoordoptie (gaande van één t.e.m. vijf), werden uitgesloten van de analyses.

verkrachtingsmythes wordt onderzocht door te vergelijken met de groep blootgesteld aan het mannelijk verkrachtingsscenario.

TABEL 1. OVERZICHT FACTORIEEL SURVEY DESIGN

T1 meting (baseline)	Interventie	T2 meting
Mannelijke (MRMS) en vrouwelijke (IRMA-SF) mytheschaal	Mannelijk scenario: slachtoffer ♂, dader ♂ (N=114)	Mannelijke (MRMS) en vrouwelijke (IRMA-SF) mytheschaal
Mannelijke (MRMS) en vrouwelijke (IRMA-SF) mytheschaal	Vrouwelijk scenario: slachtoffer ♀, dader ♂ (N=110)	Mannelijke (MRMS) en vrouwelijke (IRMA-SF) mytheschaal

2.1 Meetinstrumenten

Schalen: Aanvaarding van vrouwelijke verkrachtingsmythes werd gemeten met de ‘*The Illinois Rape Myth acceptance Scale—short form*’ (IRMA-SF) (PAYNE et al., 1999) bestaande uit 17 stellingen en drie bijkomende stellingen die niet worden meegerekend in de somscore (zie tabel 2 voor een overzicht van de stellingen).³ De ‘*Male Rape Myth Scale*’ (MRMS) (MELANSON, 1999), bestaande uit 22 stellingen (i.e. mythes), werd gebruikt voor het meten van de aanvaarding van mannelijke verkrachtingsmythes. Beide schalen werden door de auteurs vertaald naar het Nederlands. Er werd aan de respondenten gevraagd om de mate van aanvaarding met de stellingen/mythes aan te geven op een vijf-punt Likertschaal (1 *Helemaal niet akkoord* tot 5 *Helemaal akkoord*). De som van de scores op de verschillende items bepaalt de mate van mytheaanvaarding per schaal. Een hogere score houdt een hogere mate van mytheaanvaarding in. De somscores gaan van 17 tot 85 voor de IRMA-SF schaal en van 22 tot 110 voor de MRMS schaal. In de huidige studie was de interne validiteit van de schalen goed (α IRMA-SF T1= .86; α IRMA-SF T2= .91; α MRMS T1 = .88; α MRMS T2= .93).

Vignetontwikkeling: De verkrachtingsscenario’s werden beschreven in beknopte fictieve vignetten met inspiratie uit vignetten toegepast in voorgaand onderzoek (EYSSEL & BOHNER, 2011; MELANSON, 1999). Omdat we in dit onderzoek het effect van het geslacht van het slachtoffer op de mytheaanvaarding willen nagaan, kozen we ervoor om enkel het geslacht van het slachtoffer te laten variëren tussen de scenario’s. Alle andere informatie is identiek in beide scenario’s. In beide scenario’s is de dader mannelijk. Hoewel vrouwen uiteraard ook dader kunnen zijn van seksueel geweld, zijn we uitgegaan van de meest voorkomende dader van seksueel geweld: een man. De overige contextuele informatie werd bewust vaag gehouden om storende effecten te vermijden.

Vignet: Tom (25) leert Paul/Pauline (24) door gemeenschappelijke vrienden kennen op een parkconcert. Het vele lawaai daar bemoeilijkt een rustig gesprek, waardoor ze besluiten zich wat van de groep te verwijderen. Ze vinden een bankje in het park, verschuild achter enkele bomen. Daar praten ze verder. Bij het praten legt Tom zijn hand op de bil van Paul/Pauline en probeert het kruis van Paul te strelen/ steeds dieper onder haar rok te geraken. Paul/Pauline duwt Tom van zich weg. Tom pint Paul/Pauline echter vast op de bank om hem/haar in bedwang te houden. Nadien penetreert hij hem/haar. Verstijfd van angst ondergaat Paul/Pauline de daad.

3 Elke stelling geeft uitdrukking aan een bepaalde mythe.

2.2 Analyses

Voor de berekening van percentages van aanvaarding per mythe werd een variabele aangemaakt waarbij de opties ‘helemaal niet akkoord’ en ‘niet akkoord’ werden samengevoegd tot de categorie ‘niet akkoord’. De opties ‘akkoord’ en ‘helemaal akkoord’ werden samengevoegd tot de categorie ‘akkoord’. De optie ‘neutraal’ bleef identiek. Op die manier kon een percentage berekend worden hoeveel aspirant-inspecteurs akkoord gaan met de specifieke stelling.

De hypothese werd getest aan de hand van een 2x2 split-plot ANOVA, ook wel een gemengd-design herhaalde metingen ANOVA genoemd (FIELD, 2009). Hoewel de data niet normaal verdeeld waren, is de dataset voldoende groot zodat schending van deze voorwaarde geen probleem vormt. Bovendien zijn deze testen robuust voor schendingen van normaliteit (GUIARD & RASCH, 2004; OBERFELD & FRANKE, 2013).

3. RESULTATEN

3.1 Algemene mytheaanvaarding van de respondenten

Indien we de gehele steekproef in beschouwing nemen, zijn percentages van 12% of hoger zichtbaar in drie stellingen van de vrouwelijke verkrachtingsmythes (i.e. totale percentages in stellingen 7, 8 en 12; zie tabel 2). Deze stellingen veronderstellen dat beschuldigingen van verkrachting vaak gebruikt worden als wraakactie en verkrachting gebeurt door een man wanneer hij seksueel wordt meegesleept. Hoewel de meeste percentages van aanvaarding dalen in de post-meting, blijkt deze te stijgen bij zeven stellingen en zelfs met meer dan 7 percentagepunten voor de stelling ‘verkrachting gebeurt wanneer een man de controle verliest over zijn libido’.

TABEL 2. PERCENTAGE RESPONDENTEN DAT AKKOORD GAAT MET DE STELLING PER SCENARIO
[MANNELIJK SCENARIO (M) / VROUWELIJK SCENARIO (V)].

	Pre-meting (baseline)			Post-meting		
	M scenario (N = 114)	V scenario (N = 110)	Totaal (N = 224)	M scenario (N = 114)	V scenario (N = 110)	Totaal (N = 224)
IRMA-SF						
1. VE: Een vrouw die zich schaars kleedt, zou niet verbaasd moeten zijn als een man haar probeert te dwingen tot seks.	0,9	3,6	2,2	0,9	4,5	2,7
2. VE: Als een vrouw verkracht wordt terwijl ze dronken is, dan is ze op z'n minst ietwat verantwoordelijk als het uit de hand loopt.	3,5	6,4	4,9	3,5	7,3	5,4
3. VE: Een vrouw die mannen “plaagt” verdient alles wat zou kunnen gebeuren.	1,8	0,9	1,3	1,8	1,8	1,8
4. VE: Wanneer vrouwen verkracht worden, is het vaak omdat de manier waarop ze “nee” zeiden onduidelijk was.	0	0	0	1,8	1,8	1,8
5. NV: Als een vrouw niet fysiek terugvecht, kan je niet echt zeggen dat het om verkrachting gaat.	1,8	5,5	3,6	1,8	2,7	2,2
6. NV: Als de verkrachter geen wapen heeft, kan je het niet echt verkrachting noemen.	0,9	0	0,4	0	0	0

	Pre-meting (baseline)			Post-meting		
	M scenario (N = 114)	V scenario (N = 110)	Totaal (N = 224)	M scenario (N = 114)	V scenario (N = 110)	Totaal (N = 224)
7. BN: Mannen zijn meestal niet van plan om een vrouw te dwingen tot seks, maar soms worden ze te ver seksueel meegesleept.	18,4	10	14,3	9,6	15,5	12,5
8. BN: Verkrachting gebeurt wanneer een man de controle verliest over zijn libido.	7,9	17,3	12,5	13,2	26,4	19,6
9. WH: Veel vrouwen verlangen er stiekem naar om verkracht te worden.	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
10. WH: Hoewel de meeste vrouwen het niet zouden toegeven, vinden ze het over het algemeen "opwindend" om fysiek gedwongen te worden tot seks.	6,1	8,2	7,1	4,4	6,4	5,4
11. L: Veel vrouwen houden een man aan het lijntje en beweren dan dat ze verkracht zijn.	7,9	10,9	9,4	6,1	9,1	7,6
12. L: Beschuldigingen van verkrachting worden vaak gebruikt als wraakactie tegenover mannen.	32,5	30	31,3	23,7	23,6	23,7
13. TG: Vrouwen neigen te overdrijven over hoeveel een verkrachting hen heeft aangetast.	6,1	5,5	5,8	3,5	4,5	4
14. TG: Als een vrouw bereid is te zoenen met een man, dan is het niet erg als hij wat verder gaat en seks met haar heeft.	5,3	8,2	6,7	5,3	6,4	5,8
15. UG: Mannen uit de middenklasse verkrachten bijna nooit iemand.	0	1,8	0,9	0,9	1,8	1,3
16. UG: Het zijn meestal enkel vrouwen die suggestief gekleed zijn die verkracht worden.	5,3	4,5	4,9	2,6	8,2	5,4
17. UG: De kans op verkrachting is klein in de vrouw haar eigen gekende omgeving.	5,3	6,4	5,8	3,5	4,5	4
MRMS						
1. De mate van verzet die een man biedt, zou een belangrijke factor moeten zijn bij het bepalen of hij verkracht werd.	24,6	17,3	21	6,1	8,2	7,1
2. Het is een verschrikkelijke ervaring voor een man om verkracht te worden door een vrouw (R).	73,7	80	76,8 (NA=3,6) ¹	64	74,5	69,2 (NA=12,1) ¹
3. Elke gezonde man kan op een succesvolle manier een verkrachter weerstaan als hij dat echt wil.	6,1	10,9	8,5	7	10	8,5
4. Als een man een erectie krijgt terwijl hij verkracht wordt, dan betekent dat waarschijnlijk dat hij ervan begon te genieten.	4,4	3,6	4	2,6	4,5	3,6
5. Een man kan genieten van seks zelfs als hij ertoe gedwongen wordt.	12,3	11,8	12,1	9,6	6,4	8
6. De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn erg aangedaan door het incident (R).	62,3	66,4	64,3 (NA=7,1) ¹	71,1	72,7	71,9 (NA=8) ¹
7. Veel mannen beweren dat ze verkracht zijn als ze hebben ingestemd met homoseksuele relaties, maar achteraf van gedachte zijn veranderd.	3,5	8,2	5,8	3,5	5,5	4,5

	Pre-meting (baseline)			Post-meting		
	M scenario (N = 114)	V scenario (N = 110)	Totaal (N = 224)	M scenario (N = 114)	V scenario (N = 110)	Totaal (N = 224)
8. De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnaptten of zich tegen de vrouw verzetten.	1,8	4,5	3,1	1,8	3,6	2,7
9. Als een man meedoet met kussen en strelen en hij het uit de hand laat lopen, dan is het zijn schuld wanneer zijn partner hem dwingt tot seks.	5,3	1,8	3,6	0,9	5,5	3,1
10. Verkrachting van mannen wordt meestal gepleegd door homoseksuelen.	10,5	12,7	11,6	8,8	10,9	9,8
11. De meeste mannen die verkracht worden door een man zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet ontsnaptten of zich tegen de man verzetten.	3,5	3,6	3,6	0	3,6	1,8
12. Een man die verkracht werd, is zijn mannelijkheid verloren.	4,4	6,4	5,4	6,1	5,5	5,8
13. De meeste mannen die verkracht worden door een vrouw zijn enigszins verantwoordelijk omdat ze niet voorzichtiger waren.	2,6	3,6	3,1	2,6	3,6	3,1
14. Als een man mij zou vertellen dat hij verkracht werd door een andere man, dan zou ik vermoeden dat hij homoseksueel is.	7	8,2	7,6	0,9	4,5	2,7
15. De meeste mannen die verkracht werden, hebben een geschiedenis van seksuele losbandigheid.	1,8	0,9	1,3	2,6	2,7	2,7
16. Geen enkele man met zelfrespect zou toegeven dat hij verkracht werd.	7	8,2	7,6	7	7,3	7,1
17. Vrouwen die mannen verkrachten zijn seksueel gefrustreerde individuen.	19,3	26,4	22,8	11,4	20,9	16,1
18. Een man die toelaat dat hij wordt verkracht door een andere man is waarschijnlijk homoseksueel.	9,6	10	9,8	4,4	6,4	5,4
19. De meeste mannen zouden er niet van genieten om door een vrouw verkracht te worden (R).	54,4	64,5	59,4 (NA=18,3) ¹	65,8	60,9	63,4 (NA=14,7) ¹
20. Mannen die naakt rond paraderen in een kleedkamer vragen om problemen.	1,8	1,8	1,8	1,8	4,5	3,1
21. Verkrachting van een man is serieuzer wanneer het slachtoffer heteroseksueel is dan wanneer het slachtoffer homoseksueel is.	1,8	4,5	3,1	3,5	5,5	4,5
22. Ik zou het moeilijk hebben een man te geloven die mij vertelt dat hij werd verkracht door een vrouw.	22,8	28,2	25,4	9,6	13,6	11,6

¹ Deze percentages geven het aantal respondenten aan die Niet Akkoord (NA) gaan met deze omgekeerd gescoorde stellingen (R) en dus een hogere mate van mytheaanvaarding vertonen.

De afkortingen voor de vrouwelijke mythes verwijzen naar de subdimensies van de schaal: VE (ze vroeg erom), NV (het was niet echt verkrachting), BN (hij bedoelde het niet zo), WH (ze wou het), I (ze loog), TG (verkrachting is een triviale gebeurtenis), UG (verkrachting is een uitzonderlijke gebeurtenis).

Wat de mannelijke verkrachtingsmythes betreft zijn voor de gehele steekproef hoge percentages van aanvaarding (i.e. meer dan 20%) zichtbaar in de stellingen die veronderstellen

dat verzet een belangrijke indicatie is voor verkrachting bij mannen en dat vrouwen die mannen verkrachten seksueel gefrustreerde individuen zijn (i.e. stelling 1 en 17). Daarnaast geven meer dan 25% van de respondenten aan dat ze het moeilijk zouden hebben om een mannelijk slachtoffer te geloven als hij vertelt dat hij verkracht werd door een vrouw (i.e. stelling 22). Hoewel dalingen tot 14 percentagepunten zichtbaar zijn in de post-meting van de totale percentages (zie stelling 1 en 22) zijn ook hier stijgingen zichtbaar in zes stellingen met een grootste stijging in de stelling die stelt dat verkrachting door een vrouw een verschrikkelijke ervaring is voor een man.

Een vergelijking van de somscores van beide schalen toont echter geen significant verschil. Zo kunnen we niet stellen dat mannelijke verkrachtingsmythes meer aanvaard worden in vergelijking met de vrouwelijke mythes.⁴ Tot slot toont een vergelijking van de somscores van de mytheschalen tussen mannelijke en vrouwelijke aspirant-inspecteurs aan dat mannelijke respondenten over het algemeen een hogere mate van mytheaanvaarding vertonen in vergelijking met de vrouwelijke respondenten (tabel 3)⁵.

TABEL 3. GEMIDDELDE SOMSCORES AANVAARDING VERKRACHTINGSMYTHES VAN MANNELIJKE (♂) EN VROUWELIJKE (♀) RESPONDENTEN OP METING 1 EN METING 2.

	T1			T2		
	Gemiddelde (SD)		Test stat.	Gemiddelde (SD)		Test stat.
	♂ (N=159)	♀ (N=65)		♂ (N=159)	♀ (N=65)	
MRMS	43,72 (SD=11,30)	39,00 (SD=10,81)	t=2,87**	41,59 (SD=13,28)	37,38 (SD=12,68)	t=2,18*
IRMA	31,26 (SD=7,94)	28,08 (SD=8,09)	t=2,70**	31,57 (SD=9,62)	29,00 (SD=9,66)	t=1,81

*p <.05, **p<.01

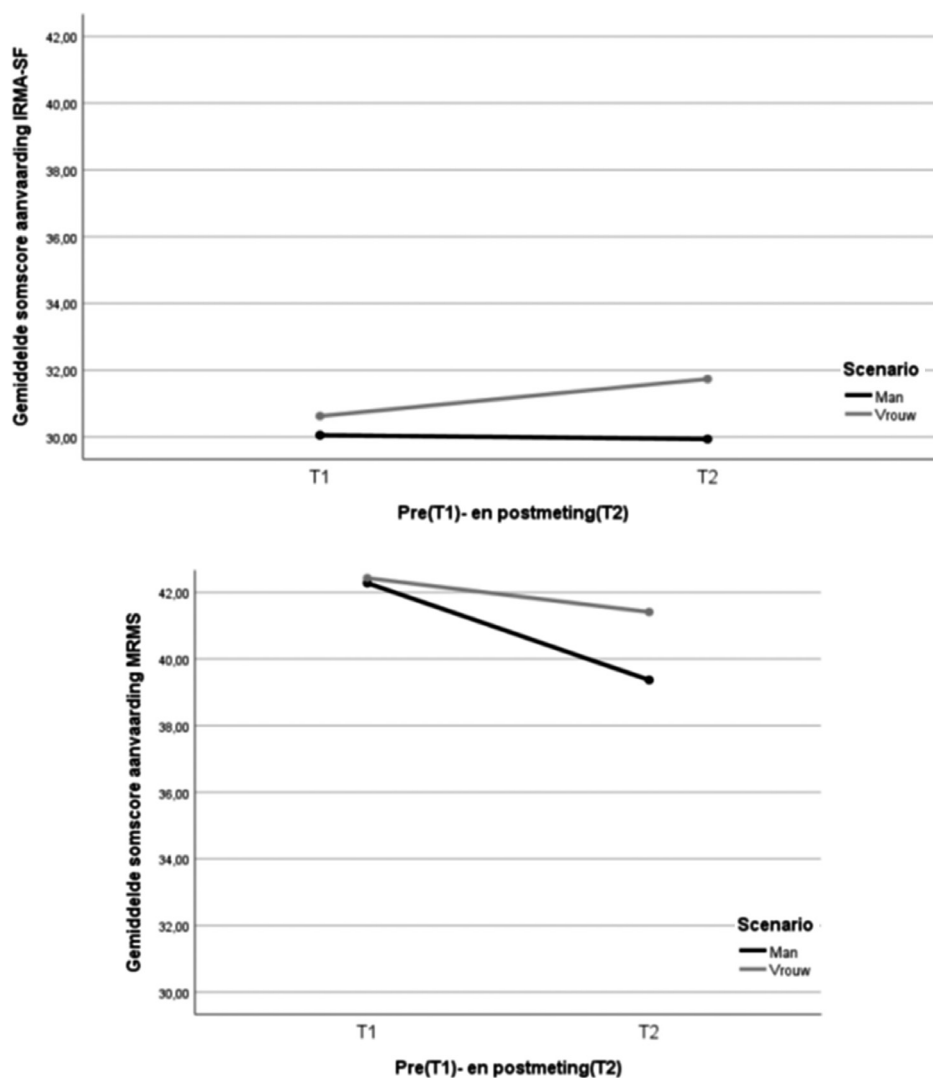
3.2 De invloed van de interventie op de mate van mytheaanvaarding

In geval van de vrouwelijke verkrachtingsmythes toont tabel 2 aan dat respondenten blootgesteld aan een vrouwelijk scenario een daling in de percentages van aanvaarding vertonen bij zeven stellingen. Echter zijn ook stijgingen in zeven stellingen zichtbaar. Hoewel de meeste beperkt zijn tot een stijging van 0,9 tot 3,7 percentagepunten zijn ook stijgingen van meer dan 5 percentagepunten zichtbaar (zie stelling 7 en 8). Deze resultaten geven reeds een indicatie dat blootstelling aan een vrouwelijk scenario niet het gewenste effect heeft op de aanvaarding van de vrouwelijke verkrachtingsmythes.

Wat de mannelijke mythes betreft zijn in drie stellingen (i.e. stelling 1, 19 en 22) dalingen van 10 percentagepunten of meer zichtbaar bij respondenten blootgesteld aan een mannelijk scenario. Een dergelijk daling is slechts zichtbaar bij één stelling (i.e. stelling 22) bij respondenten blootgesteld aan een vrouwelijk scenario. Deze resultaten kunnen erop wijzen dat blootstelling aan een mannelijk scenario zorgt voor een daling in de mate van mannelijke mytheaanvaarding.

4 Voor de uitvoering van deze t-test werden de verschillende schalen gestandaardiseerd zodat we beide schalen met elkaar konden vergelijken. Zo gingen we via deze test na of mannelijke mythes meer worden aanvaard in vergelijking met de vrouwelijke mythes in zowel de pre- als de postmeting.
5 Er werden geen bijkomende controlevariabelen toegevoegd. Deze t-test gaat louter na of er sprake is van een verschil in mytheaanvaarding tussen mannelijke en vrouwelijke respondenten.

De centrale hypothese werd getest aan de hand van een 2x2 Split-Plot ANOVA. Een significante invloed van het vrouwelijk scenario was niet zichtbaar op de aanvaarding van de vrouwelijke verkrachtingsmythes (zie figuur 1) [$F(1, 222)=2,98$, n.s.].

FIGUUR 1. INVLOED SCENARIO OP AANVAARDING IRMA-SF EN MRMS IN PRE-EN POSTMETING

In geval van de mannelijke verkrachtingsmythes stellen we in onze hypothese dat respondenten blootgesteld aan een mannelijk scenario een significant lagere mate van aanvaarding van de mannelijke mythes vertonen in de postmeting in vergelijking met deze blootgesteld aan een vrouwelijk scenario. Resultaten tonen aan dat een mannelijk verkrachtingsscenario inderdaad een significante invloed heeft op de aanvaarding van de mannelijke mythes (zie figuur 1) [$F(1,222)=3,94$, $p=.048$, $\eta_p^2=.02$]. De hypothese kan bijgevolg enkel worden aanvaard voor de mannelijke verkrachtingsmythes.

4. BEPERKINGEN VAN HET ONDERZOEK

Gezien het thema van dit onderzoek is het mogelijk dat verscheidene aspirant-inspecteurs niet wensten deel te nemen, hun deelname vroegtijdig beëindigden of sociaal wenselijke antwoorden gaven. BITTON en JAEGER (2019) stellen dat leden van een gesloten groep zich verplicht kunnen voelen om zich voor te stellen als 'ideale respondenten'. In het geval van aspirant-inspecteurs zou dit er bijvoorbeeld voor kunnen zorgen dat ze de politie als organisatie in een positief daglicht willen stellen. Dit sociaal wenselijk antwoordgedrag kan de resultaten van dit onderzoek beïnvloeden. Door de studie voor te stellen als een studie naar percepties en attitudes en anonimiteit van de respondenten te garanderen, hebben we getracht om sociaal wenselijk antwoordgedrag en wegeringen tot deelname te beperken. Toch blijft de invloed van sociaal wenselijk gedrag onvermijdelijk in onderzoek naar attitudes met een gevoelig onderwerp.

Tot slot waren binnen dit onderzoek enkele uitschieters ($N = 5$) zichtbaar in de verschillende somscores van de verkrachtingsschalen per scenario. Omdat de respondenten geen consistent antwoordpatroon vertoonden, was er geen aannemelijke reden om ze te weren uit de analyse. Tenzij uitschieters veroorzaakt worden door een fout (wat hier niet het geval is), wordt het algemeen aangeraden om resultaten met en zonder uitschieters te rapporteren eerder dan uitschieters te verwijderen uit een dataset (STEVENS, 2001). Een alternatieve oplossing betreft een transformatie van de data (OSBORNE & OVERBAY, 2004). In lijn met deze aanbevelingen kan een volledig overzicht van de verschillende resultaten (met of zonder uitschieters en transformatie) teruggevonden worden in appendix A. De resultaten zijn grotendeels identiek na uitvoering van de transformatie.⁶ Wijzigingen waren daarentegen wel zichtbaar met betrekking tot de invloed van het scenario indien de uitschieters verwijderd werden uit de dataset. Replicatie van onze resultaten en bijkomend onderzoek dringen zich op.

5. DISCUSSIE EN CONCLUSIE

In dit onderzoek zijn percentages van aanvaarding tot 31% zichtbaar bij de vrouwelijke mythes en tot meer dan 25% bij de mannelijke mythes. Resultaten met betrekking tot de vrouwelijke mythes zijn hierbij grotendeels vergelijkbaar met eerder onderzoek (SLEATH & BULL, 2012). Zo zijn, in de studie van SLEATH en BULL (2012), percentages tot 32% zichtbaar bij de mythe die stelt dat verkrachting wordt gebruikt als wraakactie (i.e. de mythe die in het huidige onderzoek het meeste wordt aanvaard). Dit toont aan dat een dergelijke redenering ook veel voorkomend is binnen de politiepopulatie. Daarnaast toont dit onderzoek, net zoals de kwalitatieve onderzoeken van JAVAID (2017) en ABDULLAH-KHAN (2008), aan dat mannelijke en vrouwelijke aspirant-inspecteurs moeilijkheden zouden hebben om een man te geloven die verkracht werd door een vrouw. De algemene aanvaarding van een mannelijk slachtoffer behoeft bijgevolg nog veel verbetering binnen de politiepopulatie.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek kunnen we besluiten dat blootstelling aan een mannelijk verkrachtingsscenario een substantiële dempende invloed heeft op de aanvaarding van mannelijke verkrachtingsmythes. Het uitblijven van een significant effect van het vrouwelijk verkrachtingsscenario op de aanvaarding van vrouwelijke verkrachtingsmythes kan verklaard worden door de verhoogde blootstelling aan getuigenissen van vrouwelijke slachtoffers van seksueel geweld en de mythes die hiermee gepaard gaan. De vele mediaberichten in het kader van de recente #MeToo zorgen reeds voor een hogere be-

6 Na uitvoering van de transformatie blijken mannelijke respondenten over de gehele lijn een significant hogere mate van mytheaanvaarding te vertonen.

wustwording van vrouwelijk seksueel slachtofferschap (BITTON & JAEGER, 2019). BRECKLIN en FORDE (2001) stelden eerder in hun meta-analyse dat informatie, gepresenteerd door middel van massamedia, een gelijkaardige invloed kan hebben op de attitudes als een preventieprogramma. De #MeToo-beweging kan worden beschouwd als een vorm van interventie waarbij mensen vaker worden blootgesteld aan verschillende vrouwelijke verkrachtings-scenario's en mythes. Deze verhoogde blootstelling zou er voor kunnen zorgen dat significante effecten van het experiment niet zichtbaar zijn bij de aanvaarding van vrouwelijke mythes. Dergelijke blootstelling aan mannelijke slachtoffers van seksueel geweld is niet in dezelfde mate zichtbaar in de samenleving, waardoor bewustwording van mannelijk seksueel slachtofferschap veel minder aanwezig is. Dit gebrek aan blootstelling aan mannelijke slachtoffers kan er eveneens voor zorgen dat het louter vervullen van de vragenlijst en blootstelling aan een mannelijk verkrachtingsscenario reeds zorgt voor een verhoging in het bewustzijn bij aspirant-inspecteurs en leidt tot een significante daling in de mate van mytheaanvaarding.

Een daling in de mytheaanvaarding kan de beoordeling en afhandeling van seksueel geweld ten goede komen. Politieagenten zullen minder berusten op de verkrachtingsmythes bij de beoordeling en interpretatie van dergelijke misdrijven gezien deze *schema's* zich minder op de voorgrond van het bewustzijn van de politieagenten zullen bevinden (BOHNER et al., 2009; PAYNE et al., 1999). Op basis van de resultaten van dit onderzoek suggereren we om binnen de politieopleiding voldoende aandacht te besteden aan seksueel geweld ten aanzien van vrouwen én mannen. In dit onderzoek is het echter niet mogelijk om na te gaan of het significant effect van het experiment afkomstig is van de blootstelling aan het scenario, of de combinatie van het scenario en het invullen van de vragenlijst. De afname van de vragenlijst kan op zich al zorgen voor een verhoogde bewustwording bij de participanten (FOUBERT & MARRIOTT, 1997). Toch kunnen we op basis van dit onderzoek afleiden dat blootstelling aan de mannelijke verkrachtingsmythes en een mannelijk scenario zorgt voor een zichtbaar bewustwordingseffect en leidt tot een daling in de mate van aanvaarding van mannelijke verkrachtingsmythes. Binnen de politieopleiding raden we daarom aan om ook aandacht te besteden aan slachtoffers van seksueel geweld die in de media en het dagelijks leven veel minder aan bod komen.

BRECKLIN en FORDE (2001) en ANDERSON en WHISTON (2005) stelden eerder dat het aanbieden van verschillende sessies over een langere periode leidt tot grotere en duurzamere effecten in de attitudeverandering. In dit onderzoek is het evenwel niet mogelijk om het blijvend karakter van de attitudewijziging te evalueren gezien meting 1 en meting 2 in eenzelfde bevraging plaatsvonden. Toekomstig onderzoek is bijgevolg nodig. Daarin kan bovendien onderzocht worden hoe leeftijd en ervaring van politieambtenaren de mate van mytheaanvaarding beïnvloedt. Het bespreken van de mytheschalen en verkrachtingsscenario's op verscheidene momenten tijdens de politieopleiding, zou al kunnen zorgen voor een voldoende bewustmaking en kunnen leiden tot een attitudeverandering met langdurige effecten. Deze maatregelen zouden niet alleen de opvang en behandeling van slachtoffers door politie-inspecteurs kunnen verbeteren, maar zouden ook secundaire victimisatie kunnen tegengaan en bijgevolg de bijkomende schade bij slachtoffers van seksueel geweld kunnen beperken. Verder onderzoek kan de focus leggen op de langdurige effecten van dergelijke interventies.

REFERENTIES

- ABDULLAH-KHAN, N. (2008). *Male rape: The emergence of a social and legal issue*. Springer.
- ANDERSON, K. B., COOPER, H., & OKAMURA, L. (1997). Individual differences and attitudes toward rape: A meta-analytic review. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23(3), 295-315.

- ANDERSON, L. A., & WHISTON, S. C. (2005). Sexual assault education programs: A meta-analytic examination of their effectiveness. *Psychology of Women Quarterly*, 29(4), 374-388.
- ARONSON, E. (2007). *Sociale psychologie*, 5^e Editie. Pearson Education.
- BAKER, T. B., SMITH, S. S., BOLT, D. M., LOH, W.-Y., MERMELSTEIN, R., FIORE, M. C., PIPER, M. E., & COLLINS, L. M. (2017). Implementing clinical research using factorial designs: A primer. *Behavior therapy*, 48(4), 567-580.
- BITTON, M. S., & JAEGER, L. (2019). "It can't be rape": Female vs. male rape myths among Israeli police officers. *Journal of Police and Criminal Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s11896-019-09327-4>
- BOHNER, G., EYSSEL, F., PINA, A., SIEBLER, F., & VIKI, G. T. (2009). Rape myth acceptance: Cognitive, affective and behavioural effects of beliefs that blame the victim and exonerate the perpetrator. In M. HORVATH & J. BROWN (Eds.), *Rape: Challenging contemporary thinking* (pp. 40-68). Willan.
- BRECKLIN, L. R., & FORDE, D. R. (2001). A meta-analysis of rape education programs. *Violence and Victims*, 16(3), 303.
- CAMPBELL, R. (2005). What really happened? A validation study of rape survivors' help-seeking experiences with the legal and medical systems. *Violence and Victims*, 20(1), 55.
- CAMPBELL, R., WASCO, S. M., AHRENS, C. E., SEFL, T., & BARNES, H. E. (2001). Preventing the "second rape" rape survivors' experiences with community service providers. *Journal of Interpersonal Violence*, 16(12), 1239-1259.
- CARMODY, D. C., & WASHINGTON, L. M. (2001). Rape myth acceptance among college women: The impact of race and prior victimization. *Journal of Interpersonal Violence*, 16(5), 424-436.
- CHAPLEAU, K. M., OSWALD, D. L., & RUSSELL, B. L. (2008). Male rape myths: The role of gender, violence, and sexism. *Journal of Interpersonal Violence*, 23(5), 600-615.
- DAVIES, M., GILSTON, J., & ROGERS, P. (2012). Examining the relationship between male rape myth acceptance, female rape myth acceptance, victim blame, homophobia, gender roles, and ambivalent sexism. *Journal of Interpersonal Violence*, 27(14), 2807-2823.
- DEPRAETERE, J., VANDEVIVER, C., VANDER BEKEN, T., & KEYGNAERT, I. (2018). Big boys don't cry: A critical interpretive synthesis of male sexual victimization. *Trauma, Violence, & Abuse*. <https://doi.org/10.1177/1524838018816979>
- EYSSEL, F., & BOHNER, G. (2011). Schema effects of rape myth acceptance on judgments of guilt and blame in rape cases: The role of perceived entitlement to judge. *Journal of Interpersonal Violence*, 26(8), 1579-1605.
- FIELD, A. (2009). *Discovering Statistics Using SPSS (3rd edition)*. Sage.
- FOUBERT, J. D. (2000). The longitudinal effects of a rape-prevention program on fraternity men's attitudes, behavioral intent, and behavior. *Journal of American College Health*, 48(4), 158-163.
- FOUBERT, J. D., & MARRIOTT, K. A. (1997). Effects of a sexual assault peer education program on men's belief in rape myths. *Sex Roles*, 36(3-4), 259-268.
- FRANIUK, R., SEEFELT, J. L., & VANDELLO, J. A. (2008). Prevalence of rape myths in headlines and their effects on attitudes toward rape. *Sex Roles*, 58(11-12), 790-801.
- GUIARD, V., & RASCH, D. (2004). The robustness of two sample tests for means a reply on von eye's comment. *Psychology Science*, 46(4), 549-554.
- JAVAI, A. (2017). The unknown victims: Hegemonic masculinity, masculinities, and male sexual victimisation. *Sociological Research Online*, 22(1), 1-20.
- JOHNSON, B. E., KUCK, D. L., & SCHANDER, P. R. (1997). Rape myth acceptance and sociodemographic characteristics: A multidimensional analysis. *Sex Roles*, 36(11-12), 693-707.
- KRAHÉ, B. (2016). Societal responses to sexual violence against women: Rape myths and the "real rape" stereotype. In H. KURY, S. REDO, & E. SHEA (Eds.), *Women and children as victims and offenders: Background, prevention, reintegration* (pp. 671-700). Springer International Publishing.

- KLEMENT, K. R., SAGARIN, B. J., & SKOWRONSKI, J. J. (2019). Accusers lie and other myths: Rape myth acceptance predicts judgments made about accusers and accused perpetrators in a rape case. *Sex Roles*, 81(1-2), 16-33.
- LIEBE, U., MOUMOUNI, I. M., BIGLER, C., INGABIRE, C., & BIERI, S. (2017). Using factorial survey experiments to measure attitudes, social norms, and fairness concerns in developing countries. *Sociological Methods & Research*. <https://doi.org/10.1177/0049124117729707>
- MADDOX, L., LEE, D., & BARKER, C. (2012). The impact of psychological consequences of rape on rape case attrition: The police perspective. *Journal of police and criminal psychology*, 27(1), 33-44.
- MEADE, A. W., & CRAIG, S. B. (2012). Identifying careless responses in survey data. *Psychological methods*, 17(3), 437.
- MELANSON, K. P. (1999). *Belief in male rape myths: A test of two competing theories*. [Doctoraal proefschrift] Dissertation Abstracts International. <https://elibrary.ru/item.asp?id=6682952>.
- OBERFELD, D., & FRANKE, T. (2013). Evaluating the robustness of repeated measures analyses: The case of small sample sizes and nonnormal data. *Behavior research methods*, 45(3), 792-812.
- OSBORNE, J. W., & OVERBAY, A. (2004). The power of outliers (and why researchers should always check for them). *Practical Assessment, Research, and Evaluation*, 9(1), 6.
- PAGE, A. D. (2010). True colors: Police officers and rape myth acceptance. *Feminist Criminology*, 5(4), 315-334.
- PAGE, A. D. (2007). Behind the blue line: Investigating police officers' attitudes toward rape. *Journal of police and criminal psychology*, 22(1), 22-32.
- PAYNE, D. L., LONSWAY, K. A., & FITZGERALD, L. F. (1999). Rape myth acceptance: Exploration of its structure and its measurement using the Illinois Rape Myth Acceptance Scale. *Journal of Research in Personality*, 33(1), 27-68.
- ROLLER, C., & TARTAGLIA, S. (2019). The effect of sexism and rape myths on victim blame. *Sexuality & Culture*, 23(1), 209-219.
- SHAW, J., CAMPBELL, R., CAIN, D., & FEENEY, H. (2017). Beyond surveys and scales: How rape myths manifest in sexual assault police records. *Psychology of Violence*, 7(4), 602.
- SLEATH, E., & BULL, R. (2012). Comparing rape victim and perpetrator blaming in a police officer sample: Differences between police officers with and without special training. *Criminal Justice and Behavior*, 39(5), 646-665.
- SLEATH, E., & BULL, R. (2015). A brief report on rape myth acceptance: Differences between police officers, law students, and psychology students in the United Kingdom. *Violence and victims*, 30(1), 136-147.
- STEVENS, J. P. (2012). *Applied multivariate statistics for the social sciences*. Routledge.
- SUAREZ, E., & GADALLA, T. M. (2010). Stop blaming the victim: A meta-analysis on rape myths. *Journal of Interpersonal Violence*, 25(11), 2010-2035.
- TURCHIK, J. A., & EDWARDS, K. M. (2012). Myths about male rape: A literature review. *Psychology of Men & Masculinity*, 13(2), 211.
- VENEMA, R. M. (2016). Making judgments: How blame mediates the influence of rape myth acceptance in police response to sexual assault. *Journal of interpersonal violence*, 34(13), 2697-2722.
- WORLD HEALTH ORGANIZATION. (2002). *Sexual and reproductive health*. https://www.who.int/reproductivehealth/topics/violence/sexual_violence/en/

APPENDIX

APPENDIX A – BIJKOMENDE STATISTISCHE INFORMATIE OVER HET ONDERZOEK

1. Post-hoc poweranalyse

Een post-hoc poweranalyse toont aan dat de steekproef voldoende power vertoont om ge-
gronde uitspraken te kunnen maken over de mate van mytheaanvaarding binnen de politie-
populatie en het effect van het scenario hierop ($\alpha = .05$, power $(1-\beta) = .99$, effectgrootte = .20).

2. Volledige rapportage resultaten

Aan de hand van een T-toets voor onafhankelijke steekproeven werd nagegaan of manne-
lijke aspirant-inspecteurs een hogere mate van aanvaarding van de verkrachtingsmythes
vertonen in vergelijking met de vrouwelijke aspirant-inspecteurs.

TABEL 1. OVERZICHT RESULTATEN T-TOETS AANVAARDING MYTHES VERSUS GESLACHT VAN DE RESPONDENTEN

1) Resultaten op volledige dataset (inclusief uitschieters) ($N=224$)				
Schaal	Geslacht respondent (M ; SD) ($N_{\text{♂}} = 159$; $N_{\text{♀}} = 65$)	Vrijheidsgraden	t-test	P-waarde
IRMA T1	♂ ($M = 31,2$; $SD = 7,9$) ♀ ($M = 28,1$; $SD = 8,1$)	(1, 222)	2,71	0,007
IRMA T2	♂ ($M = 31,6$; $SD = 9,6$) ♀ ($M = 29,0$; $SD = 9,7$)	(1, 222)	1,81	0,072
MRMS T1	♂ ($M = 43,7$; $SD = 11,3$) ♀ ($M = 39,0$; $SD = 10,8$)	(1, 222)	2,87	0,004
MRMS T2	♂ ($M = 41,6$; $SD = 13,3$) ♀ ($M = 37,4$; $SD = 12,7$)	(1, 222)	2,18	0,030
2) Resultaten op dataset met log-transformatie ($N=224$)				
Schaal	Geslacht respondent (M ; SD) ($N_{\text{♂}} = 159$; $N_{\text{♀}} = 65$)	Vrijheidsgraden	t-test	P-waarde
IRMA T1	♂ ($M = 1,48$; $SD = 0,11$) ♀ ($M = 1,43$; $SD = 0,11$)	(1, 222)	3,03	0,003
IRMA T2	♂ ($M = 1,48$; $SD = 0,13$) ♀ ($M = 1,44$; $SD = 0,14$)	(1, 222)	2,00	0,047
MRMS T1	♂ ($M = 1,63$; $SD = 0,11$) ♀ ($M = 1,57$; $SD = 0,12$)	(1, 222)	2,98	0,003
MRMS T2	♂ ($M = 1,60$; $SD = 0,14$) ♀ ($M = 1,55$; $SD = 0,14$)	(1, 222)	2,34	0,020
3) Resultaten op dataset exclusief uitschieters ($N=219$)				
Schaal	Geslacht respondent (M ; SD) ($N_{\text{♂}} = 156$; $N_{\text{♀}} = 63$)	Vrijheidsgraden	t-test	P-waarde
IRMA T1	♂ ($M = 30,8$; $SD = 7,3$) ♀ ($M = 27,2$; $SD = 6,5$)	(1, 217)	3,41	0,001
IRMA T2	♂ ($M = 31,1$; $SD = 9,1$) ♀ ($M = 28,2$; $SD = 8,6$)	(1, 217)	2,18	0,030
MRMS T1	♂ ($M = 43,2$; $SD = 10,8$) ♀ ($M = 38,3$; $SD = 10,1$)	(1, 217)	3,14	0,002
MRMS T2	♂ ($M = 41,0$; $SD = 12,6$) ♀ ($M = 36,7$; $SD = 12,2$)	(1, 217)	2,32	0,021

Aan de hand van een gepaarde T-toets werd nagegaan of de mate van aanvaarding van mannelijke verkrachtingsmythes significant hoger is dan de mate van aanvaarding van vrouwelijke verkrachtingsmythes.

TABEL 2. OVERZICHT RESULTATEN T-TOETS VERSCHIL AANVAARDING MANNELIJKE MYTHES VERSUS VROUWELIJKE MYTHES OP TIJDSTIP 1 EN 2

1) Resultaten op volledige dataset (inclusief uitschieters) (N=224)				
Schaal	Gemiddelde (SD)	Vrijheidsgraden	t-test	P-waarde
IRMA T1	M = 0,00 (SD =1,00)	(1, 223)	0,000	1,000
MRMS T1	M = 0,00 (SD =1,00)			
IRMA T2	M = 0,00 (SD =1,00)	(1, 223)	0,000	1,000
MRMS T2	M = 0,00 (SD =1,00)			
2) Resultaten op dataset met log-transformatie (N=224)				
Schaal	Gemiddelde (SD)	Vrijheidsgraden	t-test	P-waarde
IRMA T1	M = 0,00 (SD =1,00)	(1, 223)	0,000	1,000
MRMS T1	M = 0,00 (SD =1,00)			
IRMA T2	M = 0,00 (SD =1,00)	(1, 223)	0,000	1,000
MRMS T2	M = 0,00 (SD =1,00)			
3) Resultaten op dataset exclusief uitschieters (N=219)				
Schaal	Gemiddelde (SD)	Vrijheidsgraden	t-test	P-waarde
IRMA T1	M = 0,00 (SD =1,00)	(1, 218)	0,000	1,000
MRMS T1	M = 0,00 (SD =1,00)			
IRMA T2	M = 0,00 (SD =1,00)	(1, 218)	0,000	1,000
MRMS T2	M = 0,00 (SD =1,00)			

Note: deze analyses werden uitgevoerd op de gestandaardiseerde (i.e. Z-scores) MRMS en IRMA schalen.

Volgende hypothese stond centraal in dit onderzoek: blootstelling aan verkrachtingsscenario's met een vrouwelijk of mannelijk slachtoffer vermindert de mate van aanvaarding van vrouwelijke of mannelijke verkrachtingsmythes respectievelijk bij politie-inspecteurs in opleiding. Deze hypothese werd getest aan de hand van een 2x2 Split-Plot ANOVA met één between factor (scenario) en één within factor (pre-en posttest).

TABEL 3. OVERZICHT RESULTATEN SPLIT-PLOT ANOVA VOOR MANNELIJKE VERKRACHTINGSMYTHES

1) Resultaten op volledige dataset (inclusief uitschieters) ($N=224$) ¹				
Effect	Vrijheidsgraden	F-test	P-waarde	Partial Eta Squared
Hoofdeffect (tijd)	(1, 222)	16,96	0,000	0,071
Hoofdeffect (scenario)	(1, 222)	0,48	0,489	0,002
Interactie-effect (tijd x scenario)	(1, 222)	3,94	0,048	0,017
2) Resultaten op dataset met log-transformatie MRMS schalen ($N=224$) ¹				
Effect	Vrijheidsgraden	F-test	P-waarde	Partial Eta Squared
Hoofdeffect (tijd)	(1, 222)	29,61	0,000	0,118
Hoofdeffect (scenario)	(1, 222)	0,31	0,580	0,001
Interactie-effect (tijd x scenario)	(1, 222)	4,97	0,027	0,022
3) Resultaten op dataset exclusief uitschieters ($N=219$) ²				
Effect	Vrijheidsgraden	F-test	P-waarde	Partial Eta Squared
Hoofdeffect (tijd)	(1, 217)	16,95	0,000	0,072
Hoofdeffect (scenario)	(1, 217)	0,094	0,759	0,000
Interactie-effect (tijd x scenario)	(1, 217)	3,595	0,059	0,016

¹ In deze dataset kregen 114 respondenten het mannelijk scenario te zien en 110 respondenten het vrouwelijk scenario.

² In deze dataset kregen 113 respondenten het mannelijk scenario te zien en 106 respondenten het vrouwelijk scenario.

TABEL 4. OVERZICHT RESULTATEN SPLIT-PLOT ANOVA VOOR VROUWELIJKE VERKRACHTINGSMYTHES

1) Resultaten op volledige dataset (inclusief uitschieters) ($N=224$) ¹				
Effect	Vrijheidsgraden	F-test	P-waarde	Partial Eta Squared
Hoofdeffect (tijd)	(1, 222)	1,972	0,162	0,009
Hoofdeffect (scenario)	(1, 222)	1,085	0,299	0,005
Interactie-effect (tijd x scenario)	(1, 222)	2,980	0,086	0,013
2) Resultaten op dataset met log-transformatie IRMA-SF schalen ($N=224$) ¹				
Effect	Vrijheidsgraden	F-test	P-waarde	Partial Eta Squared
Hoofdeffect (tijd)	(1, 222)	0,034	0,855	0,000
Hoofdeffect (scenario)	(1, 222)	1,028	0,312	0,005
Interactie-effect (tijd x scenario)	(1, 222)	3,220	0,074	0,014
3) Resultaten op dataset exclusief uitschieters ($N=219$) ²				
Effect	Vrijheidsgraden	F-test	P-waarde	Partial Eta Squared
Hoofdeffect (tijd)	(1, 217)	2,164	0,143	0,010
Hoofdeffect (scenario)	(1, 217)	0,239	0,626	0,001
Interactie-effect (tijd x scenario)	(1, 217)	2,699	0,102	0,012

¹ In deze dataset kregen 114 respondenten het mannelijk scenario te zien en 110 respondenten het vrouwelijk scenario.

² In deze dataset kregen 113 respondenten het mannelijk scenario te zien en 106 respondenten het vrouwelijk scenario.